

í skipanini og læna út. Harafrtat miðla tey tilfarið á ymiskan hátt, m.a. við framløgum, fundum og framsýningum. Eisini ráðgeva og sparra starvsfólk við brúkarar.

How – Hvussu gera bókasøvnini?

Vit hava eina bóka- og tilfars-samling, sum umboðar dygd, fjølbroytni og er tíðarbær. Úrvalið er átrúnaðarliga, moralskt og politiskt óheft. Borgarin hevur ókeypis atgongd og lánimøguleika.

Why – Hví hava vit bókasøvn?

Ein orðing kundi verið, at vit hava fólkabókasøvn fyri at upplýsa og stimbra borgaran til ein upplýstan og kompetentan medborgara í einum demokratiskum samfelag.

Men henda orðing kann tillagast og málrættast til lokal viðurskifti.

Áðrenn vit broyta og modernisera alt bókasavnsvirksemi í óðum verkum, vil eg endurtaka, at tað ber væl til at velja at halda fast við upprunaligu endamálsorðingina ella enntá skerpa hana enn meira, og eisini at halda fram við siðbundna virkseminum. Tað týðningarmesta fyri at menna og reka eitt viðkomandi bókasavn er at gera sær greitt, hví hetta bókasavnið er sett á stovn júst her, og hvørjar lokalar avbjóðingar bókasavnið her á staðnum skal arbeiða við. Eftir at tann spurningurin er svaraður, ber til at avgerða hvussu og hvat hetta bókasavnið skal gera. Og meta um hvør tørvur er á játtan, starvsfólkum og hølismstøðum.

Ymiskir logikkir

Tá spurningurin um hví vit hava bókasøvn skal svarast, er viðkomandi at vita hvørjum logikki ein hugsar í. Um eitthvørt er logiskt at gera, so er tað tí at tað gevur meining í mun til ein serligan logikk - ein

serligan hugsunarhátt.

Í hvussu so er triggir logikkir ella hugsunarháttir eru viðkomandi í hesum sambandi: Tann mentanarligi, tann sosiali og tann búskaparligi. Tað er meiningsfult at hava góð og viðkomandi fólka-bókasøvn í mun til fleiri logikkir.

Mentanarligur logikkur

Tá vit argumentera fyri, hví bókasøvn hava týðning, so er tað oftast í mun til tann mentanarliga logikkinn. Vit siga, at bókasøvn hava stóran mentanarligan týðning, tí tey m.a. varðveita bókmentanarliga arvin, miðla hann og geva atgongd til góðar bókmentir og álitandi vitan. Tey gera eisini bókmentaliga arvin viðkomandi og livandi við ymiskum tiltøkum. Hetta er meiningsfult í mun til mentanarligan logikk.

Sosialur logikkur

Bókasøvn eru eisini tilvitað um sín sosiala týðning. Í mun til sosialan logikk er bókasavnið týðningarmikið, m.a. tí at øll hava ókeypis atgongd til vitan, upplivingar og tænastrur. Bókasavnið er ein fristaður fyri einhvønn, sum ynskir upplýsing, vitan ella bara frið. Tað er grundað í sosialum logikki, at bókasøvn eru almenn og alt er ókeypis fyri borgaran, soleiðis at óansæð hvønn sosialan status tú hevur, so hevur tú móguleikan at koma í samband við fjølbroyttar og dygdargóðar upplýsandi bókmentir og upplivingar. Alt fyri at tú skalt gerast eitt meira upplýst menniskja og betri samfelagsborgari.

Búskaparligur logikkur

Harafrtat kunnu bókasøvn eisini hava aðrar leiklutir, sum eru grundaðir á aðrar logikkir. Ein teirra er tann búskaparligi logikkurin. Tá spyrja vit, um tað loysir seg peningaliga at hava bókasavnið. Svarið er sjálvsagt treytað av, hvat virkseimið er á bókasavninum umframt, hvussu beinleiðis ein roknar peningaliga avkastið av bókasavninum. T.d. ber til at siga, at um fólk flyta til eina kommunu orsaka av einum góðum bókasavni, so gevur tað meining í mun til búskaparligan logikk at hava eitt bókasavn. Tí her hugsar man, at nýggir borgarar geva nýggja skattainntøku og eru móguliga við til at virðisøkja framleiðsluna á staðnum. Men onnur meira beinleiðis og sjónlig búskaparlogisk argument eru eisini. Tað er t.d. tá bókasavnið bjóðar tænastrur til vinnulívið, sum t.d. hølismstøður til projektarbeiði, framsýningar, marknaðarátøk ella móttøkur. Eisini tá bókasavnið skaffar vísindaligar greinar til vitanartung virkir. Ella tá bókasavnið skipar fyri skeiðum, fundum ella umstøðum til fjarlestur og netfundir. Harafrtat kunnu nevast tænastrur til íverksetarar ella "karrieruráðgeving".

Ger ein staðbundnan cocktail

Eitt bókasavn kann saktans blanda hesar logikkir og skapa eitt breitt bókasavnstilboð. Í fleiri forum kann sigast, at eitt ávíst tilboð er meiningsfult í mun til fleiri logikkir samstundis. Eitt dømi um hetta eru ókeypis skeið og fyrilestrar, sum t.d. kunnu hava eitt mentanarligt

innihald og stimbra eitt forvitni, sum sosialt merkir, at borgarar verða upplýstir ella vinnuliga útbúgvir og styrkt.

Jú betri nágreinað endamálið við teimum ymisku tættunum í virkseminum er, jú lættari ber til at máta, hvussu meiningsfult og effektfullt virkseimið á bókasavninum er. Soleiðis ber eisini til hjá bókasavnnunum sum heild at hava eitt felags yvirskipað endamál, samstundis sum tey velja ymiskar hættir at røkka hesum endamáli.

Sostatt kunnu bókasøvnini kringlandið eisini hava rættiliga ymiskt virkseimi, alt eftir hvørjar lokalu avbjóðingarnar og umstøðurnar eru. Tá bókasøvnini fyrst og fremst eru kommunalt figgjandi stovnar, so er tað sjálvsagt at bókasøvnini eiga at seta sær mál saman við lokalu kommunupolitikkarunum.

Bókasavnið er ein Sveisaraknívur

Við atlit til yvirskipaða endamálið, sum er felt í bókasavnslóginum, eiga fólkabókasøvn tí at taka stóði í sínum lokalsamfelag. Tv.s. at átaka sær leiklutir, sum fyrihalda seg til aktuellar avbjóðingar í nærum-hvørvinum. Átaka sær leiklutir í lokalum mentanarpolitikki, sosialpolitikki, vinnupolitikki v.m.

Bókasøvnini í Føroyum royna eftir førimumi at vera virkin, viðkomandi og sjónlig. Í Føroyum eru fleiri ítøkilig dømi um virkseimi, har bókasøvn eru politisk amboð í mun til mentan, vinnulív og á sosiala økinum.

Men tað tykist, sum at virkseimið í mestan mun sprettir úr ágrýtnum starvsfólkum á bókasavnnunum. Politikkarar tykjast ikki nóg tilvitaðir um, at

teir hava hetta multiamboðið – henda Sveisaraknívini í sínum amboðskassa. Hesin Sveisaraknívurin kann gera stóran mun í kommununi, alt eftir hvørji tólknívurin inniheldur og hvussu sterk tey eru.

Tólini í hesum sveisaraknívunum eru sum sagt:

- starvsfólk við ymiskum fak-kunnleika, førleikum og áhugamálum
- játtan
- hølismstøður

Verandi bókasøvn hava eitt stórt óforloyst potentiali at gera mun í nærsamfelagnum. Uppgávan hjá okkara fólkaavalu er at koma á tal við starvsfólkini á sínum bókasøvnnum, og saman meta um hvønn leiklut bókasøvnini kunnu átaka sær í mun til lokalar avbjóðingar og menningarætlanir. Og saman má metast um, um starvsfólkahópurin er nøktandi í tali ella førleikum, um játtanin og hølismstøður eru nøktandi í mun til ynskiliga virkseimið.

Bókasavnið nýtist ikki at vera eitt smalt tilboð til ein lítlan skara av borgarum. Bókasavnið kann vera tann breiði stovnurin, sum kann rúma mentanarligum, sosialum og vinnuligum tilboðum. Soleiðis kann bókasavnið samstundis vera t.d. eitt siðbundið bókasavn, eitt framsýningarhøli, eitt alment stað har borgarar hittast, eitt konserthøli, ein kunningardiskur, eitt skeiðshøli, ein almennur pallur fyri lokalt virkseimi iroknað vinnulív. Á henda hátt er bókasavnið tann politiski Sveisaraknívurin.

Og amboðini gera nyttu, alt eftir hvussu væl tey eru fyri. Sterkir vøddar lyfta meir enn veikir.